

יהודה איגוס כתב ספר פנטזיה שנשען על הדת והמיתולוגיה היהודית. ראיון // שלי חן

שקוטלת את הדמיון וגורמת לעוד כמה אסונות לא פחות איומים". הספר קורא תיגר על הסדר הדתי הקיים - האם הוא בא לבטא את המשבר האמוני שעברת, כשעזבת את הדת?

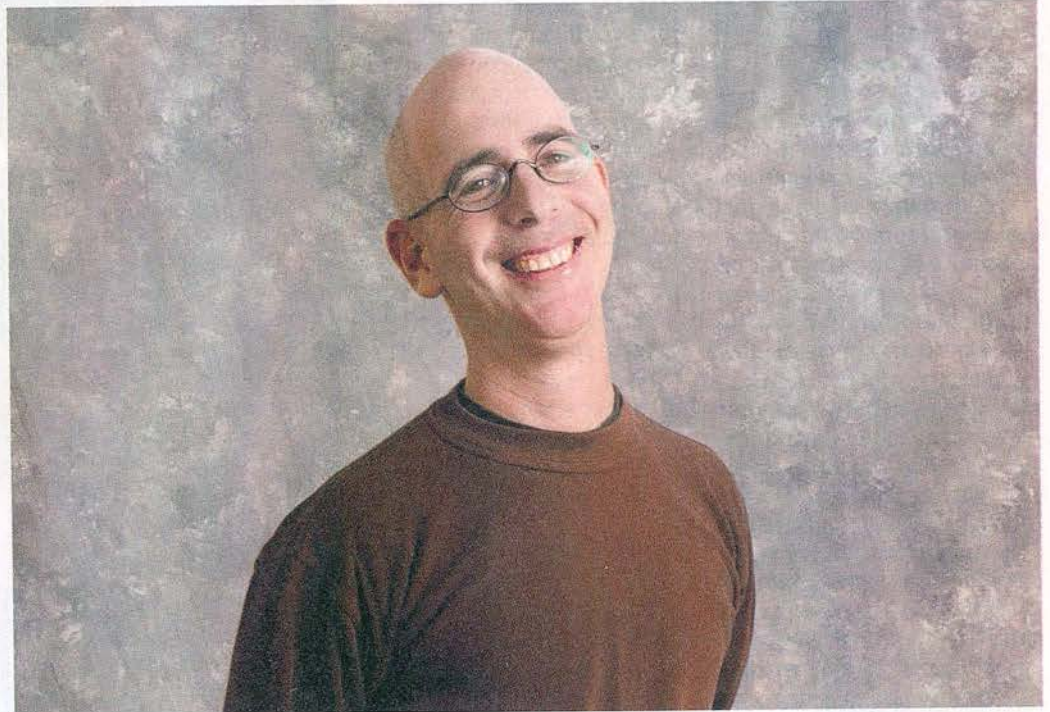
"זה לא ספר אוטוביוגרפי והוא גם לא אמור להיות אלגוריה על דרכו של האדם מהאמונה אל הספק ואל הכפירה או מניפסט אנטי-דתי. זהו

"כשאני קורא את התנ"ך, את ספרות המדרש ואת תורת הסוד, אני קורא ספרות פנטזיה, שלפעמים היא נהדרת ולפעמים היא קלישאתית וחסרת דמיון"

הסיפור על קריאת התיגר והמרד של לילית, השרים, בני תמותה לשעבר ואחרים על השלטון של אלוהים. עם שדים ודרקונים לא יצא לי להיפגש אבל כמה דמויות בספר נבנו על בסיס אנשים שהכרתי והשתמשתי במקומות שהייתי בהם ובדברים שקרו לי, בידע שאספתי במשך השנים וברעיונות שגנבתי מאנשים ומספרים. כל אחד מהקוראים צריך להחליט אם יש קשר בין הסיפור שהוא קורא ובין החיים שהוא חי".

איך ספק שלמרות שנטשת את הדת אתה מתחבט בשאלת האמונה. "אמונה היא פעולה יומיומית, שגרתית כמעט כמו נשימה. זה לשים בסוגריים את הספק ואת השאלות ולפעול כאילו העולם ברור ומוכן. לפעמים אנחנו זוכרים שהסוגריים שם אבל רוב הזמן אני חושב שאנחנו שוכחים מהקיום שלהם. יש רגעים מיוחדים שבהם אני שם לב שאני מאמין ואז אני יכול להחליט מה אני עושה עם זה. לצערי, רוב הזמן האמונה היא פעולה אוטומטית ואז היא לא יותר מכניעה: ויתור על המאבק, השתעבדות למציאות והשלמה עם השקר שאין מציאות אחרת."

"מדרש לילית", יהודה איגוס, כנרת זמורה-ביתן, 278 עמ'

צילום: אלון סיגור

אין ידדים אין עוגיות. יהודה איגוס

היו סופרי פנטזיה מסוימים שהשפיעו על הכתיבה שלך? "אני מקווה שהושפעת לטובה מזול רון, קונן דויל, הוגו, דומא, לה-קארה, קורדוויינר-סמית וזילוני וגם מכמה צעירים יותר כמו גיימן, מרטין וקלי לינק".

כמי שגדל בבית דתי, ואביו היה מרצה בכיר לתלמוד, כיצד אתה רואה את המשותף בין פנטזיה לדת היהודית?

"אני זוכר במעומעם שפעם ראיתי בכתבי הקודש קדושה ואני יודע שהרבה אנשים, וביניהם גם כמה שאני מעריך ומכבד, חושבים עדיין ככה. אבל כשאני קורא את התנ"ך, את ספרות המדרש ואת תורת הסוד, אני קורא ספרות פנטזיה, שלפעמים היא נהדרת ולפעמים היא קלישאתית וחסרת דמיון. קשה לי מאוד שלא לחשוב שהדת היא סיפור פנטזיה שיצא מכלל שליטה והשתלט על החיים שלנו כפרטים וכחברה. זאת פנטזיה שהקוראים שלה רואים בה מציאות ולכן היא מונעת מהם להבדיל בין מציאות ובין פנטזיה: פנטזיה משעבדת

איך נולד הרעיון לחבר מיתולוגיה יהודית וכנענית, דת ופנטזיה?

"יותר מאשר נולד, הוא הופיע לאט או כמו שאמרה יונה וולך: תת הכרה נפתחת כמו מניפה. הוא לבש כמה צורות שהשתנו, היו המוני דמויות שהופיעו, נעלמו או נשארו, קווי עלילה צצו וגוועו או שהמשיכו והתפתלו לכיוונים חדשים: ערפל מבלבל שבו מדי פעם משהו מתבהר ולובש צורה ונשאר ובסוף יש סיפור ודמויות וספר. היה אולי זמן שבו כמה כוחות לקחו שליטה על התנועה של הספר וכמה דברים נעשו לי ברורים: שזה יהיה ספר פנטזיה, זאת אומרת ספר שבו דרקון הוא דרקון ולא סמל או מטאפורה למעשה הכתיבה; שזאת תהיה פנטזיה ישראלית, דהיינו כוונת ששואבת מהמקום שבו אני חי, מהדת שפעם הייתה שלי, מהמיתולוגיות שגדלתי עליהן ומהתרבות שבה גדלתי; שזה יהיה ספר על מרד ושאלוהים עולה לי על העצבים".

ליהודה איגוס יש חשבון לא סגור עם אלוהים, או בספר הביכורים שלו הוא מגייס את לילית להרפתקה פנטסטית עשירה. ב"מדרש לילית", ספרו החדש, משולבים אלמנטים מן המיתולוגיה היהודית והכנענית למרקחה אחת שוקקת ומבעבעת של דת ומלחמה. צריך להיות נועז מאוד כדי לפרסם ספר ביכורים שהוא, כהגדרת ההוצאה, "אלטרנטיבה לסיפור הבריאה". לילית, נסיכת הגיהנום וגבירת השרים, נעלמת יום אחד מהשמים ומופיעה בעולמם של בני התמותה. אלוהים פותח במצוד בן מאות שנים אחריה, אך לשווא. כשליילית חוזרת לארצות הגיהנום עם הבטחה להביא את המשיח ואת סוף העולם, שדים ושאר יצורים אנושיים ואנושיים פחות נענים לקריאתה, ופורץ מרד נגד שלטון הרקיע.

